

Pasažieru vilciens paliek sevi zem riteņiem

Jaunā vilciena interjera daļu materiālu un krāsu skice

Dīzeļvilcienu modernizācijas šā gada augustā izsludinātā konkursa materiālos iekļautā skice ir pārsteidzoši līdzīga 2011. gadā piedāvātajiem jaunajiem CAF vilcieniem, ko apstiprina arī Pasažieru vilciens.

Toreizējais (19.08.2011.) satiksmes ministrs Uldis Augulis rāda toreizējam PV vadītājam Nilam Freivaldam jauno spēņu ražotāja CAF vilcienu vizualizācijas materiālu, nenojaušot, kādas ziepes tiks savārtas, izmantojot CAF skices.

FOTO - VITĀLIUS STIPNEKS, DIENAS BIZNESS

Spēņu vilcienu ražotāja CAF skiču neatļauta izmantošana Pasažieru vilcienam var draudēt ar dārgu tiesvedību un kompensāciju maksāšanu

Tas izriet no *Dienas Biznesa* aptaujāto juristu komentāriem par vizuālo materiālu iespējami neatļautu izmantošanu VAS *Pasažieru vilciens* (PV) iepirkumā. 20 milj. eiro vērtajam konkurssam par 19 DR1A sērijas dīzeļvilcienu vagonu modernizāciju ir jānoslēdzas 11. oktobrī. Šī iepirkuma tehniskajā specifikācijā ir iekļautas jauno (modernizēto) vilcienu interjera daļu materiālu un krāsu skices. Daļa no tām ir pārsteidzoši līdzīgas nu jau neveiksmīgā jaunu vilcienu iepirkumu konkursa uzvarētāja spēņu ražotāja *Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles SA* (CAF) jauno vilcienu iecerēm. Savukārt piekasīgākie specifikācijas šķirstītāji norādīja, ka uz tās vāka uzdrukātā vilcie-

na stilizācija pārlietu atgādina Ukrainā izmantoto *Hyundai Rotem* ātrvilcienu. Kaut arī CAF juridiskie pārstāvji pagaidām komentārus par turpmāko rīcību nesniedz, noprotais, ka viņi vērsies pret PV un īsti apmierināti ar esošo situāciju nav. Piektdien CAF par šo konkursu ir iesniedzis arī sūdzību Iepirkumu uzraudzības birojā (IUB).

Jāskatās citur

Tā kā PV valdes priekšsēdētājs Artis Birkmanis bija aizņemts, viņš lūdza DB sazināties ar uzņēmuma valdes locekli Anriju Brencānu. «Negribu sākt sarunu ar bildiņu apskati un to asociācijām ar vienu vai otru dizainu, bet drīzāk ir jāskatās konkursa dokumentācijā un jā-

runā par tajā iekļautajiem standartiem,» sarunas sākumā ar DB norādīja PV valdes loceklis A. Brencāns. Viņaprāt PV šobrīd nevajadzētu satraukties par to, ka tehniskajā specifikācijā iekļautajām skicēm, kas ir PV izstrādātas, ir vizuāla līdzība – kuru viņš nenoliedz – ar CAF materiāliem. Turklāt, tā kā tehniskā projekta nemaz vēl nav, stāsta A. Brencāns, konkursā ir runa tikai un vienīgi par to, ka grīdai jābūt no linoleja, bet krēsliem minētā krāsā, lai modernizētie dīzeļvilcieni atbilstu korporatīvajai identitātei. Tātad tehniskajā specifikācijā netiek prasīts, lai vilcieni būtu tieši tādi kā skices. Vēlāk PV atsūtīja DB skaidrojumu, ka dīzeļvilcienu moder-

nizācijas projekta iepirkumā kā ilustratīvs materiāls ir izmantotas pēc PV pasūtījuma izstrādātas vilciena salona interjera vizualizācijas. Fona materiālu, atbilstoši PV sniegtajai informācijai, CAF esot nodevis PV rīcībā pēc tam, kad tika noteikts jauno vilcienu iepirkuma konkursa uzvarētājs (CAF), lai varētu sagatavot vizualizācijas atbilstoši PV korporatīvajai identitātei un prezentētu tās sabiedrībai. PV gan uzreiz nevarēja atbildēt, ar kādiem juridiskiem nosacījumiem materiāli no CAF ir nodoti PV rīcībā. Tas, kādi varētu izskatīties CAF jaunie vilcieni, tika prezentēts 2011. gada 19. augustā vilcienā Rīga–Tukums īpaši organizētā pasākumā (skatīt attēlu). Vizu-

alizācijas un prezentācijas materiālus sagatavoja SIA *Mellis*, kas ir PV korporatīvās identitātes izstrādātājs. Šie materiāli tika paredzēti turpmākai ilgtermiņa lietošanai, nepieciešamības gadījumā pieļaujot nelielas atkāpes atsevišķos elementos. Piemēram, konkrētajā gadījumā vizualizācija izmantota, lai parādītu vagona interjera detaļas – linoleja krāsu un krēslu auduma rakstu, skaidroja PV. *Mellis Group* īpašnieks Bruno Mellis norāda DB, ka viņa kompānija savulaik ir veidojusi interjera vizualizācijas uz konkrētu vilcienu, tostarp arī CAF bāzes. Vēlāk tika izstrādāts komfortklases vilciena dizains uz konkrētā vagona bildēm. Taču viņš

noliedz, ka *Mellis Group* būtu veidojusi skices konkrēti modernizējamiem dīzeļvilcieniem uz CAF vilcienu bāzes. *Mellis* šā gada sākumā PV uzdeva izstrādāt nevis konkrētu skiču projektu, bet gan aktualizēt vilcienu interjera detaļu vizuālos risinājumus atbilstoši materiālu pieejamībai (to var redzēt arī no materiāliem – ir gan dīzeļ, gan elektrovilcieni, ārpus krāsojuma dažādos variantos), to, kā CAF materiāli nonākuši konkursa nolikumā, skaidro PV.

Var dārgi maksāt

Gadījumā, ja PV nav saņēmis CAF atļauju par skiču izmantošanu, tad ir pamats uzskatīt, ka PV ir nelikumīgi izmantojis CAF dizainparaugus, tādā veidā aiz-

skarot dizainparauga īpašnieka izņēmuma tiesības, uz jautājumu par iespējamām tiesiskām sekām konkrētajā gadījumā DB norāda zvērēnāts advokāts Jānis Jurkāns. Dizainparaugi aizsargā izstrādājuma formu, izstrādājumu krāsu salikumu un zīmējumu uz izstrādājuma virsmas, kā arī izstrādājuma telpisko formu un zīmējumus. Pēc viņa teiktā, dizainparaugus Latvijā aizsargā Dizainparauga likums, Autortiesību likums un Latvijai saistošie starptautiskie līgumi. Reģistrētos dizainparaugus aizsargā Dizainparauga likums.

Savukārt neregistrētu dizainparaugu var aizsargāt, pamatojoties uz Autortiesību likuma noteikumiem (kā dizaina darbu) un Padomes 2001. gada 12. decembra Regulu (EK) Nr.6/2002, kura paredz, ka neregistrēto Kopienas dizainparaugu aizsargā trīs gadus no tā brīža, kad dizainparaugs ticis darīts zināms sabiedrībai. Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likumam CAF ir tiesības iesniegt prasību Rīgas apgabaltiesā par dizainparaugu nelikumīgu izmantošanu neatkarīgi no tā, vai PV ir nelikumīgi izmantojis CAF reģistrētos vai neregistrētos dizainparaugus savā jaunajā konkursā, saka J. Jurkāns.

Savā prasībā CAF ir tiesības prasīt radītā zaudējuma un morālā kaitējuma atlīdzību, kuras apmēru nosaka tiesa saskaņā ar Civillikumu. Nosakot zaudējuma apmēru, tiesa var ņemt vērā arī tās personas negodīgi gūto peļņu, kura prettiesiski izmantojusi dizainparaugu. Ja faktisko zaudējuma atlīdzības apmēru nevar noteikt, tad šis apmērs ir atbilstošs tai summai, kuru varētu saņemt dizainparauga izmantošanas tiesību nodošanu licencētiem.

Investīciju aizsardzība

Nemot vērā radušos situāciju starp CAF un PV, ir svarīgi izvērtēt arī Latvijas–Spānijas ieguldījumu aizsardzības līgumu, kas definē, ka investīcijas ir jebkura veida intelektuālās īpašuma tiesības, tostarp patenti, izmantojamās zīmes, ražošanas licences, kā arī tiesības «know-how» un «good-will» jomā. Tādēļ saskaņā ar šo ieguldījumu aizsardzības līgumu CAF ir tiesīga pēc savas izvēles iesniegt strīdu izskatīšanai piekritīgā Latvijas tiesā, speciāli nodibinātā *ad hoc* arbitražā, kā arī patstāvīgajās starptautiskajās arbitražās, piemēram, Starptautiskajā ieguldījumu strīdu izskatīšanas centrā vai Parīzes Starptautiskajā tirdzniecības palātas arbitražas tiesā. Nemot vērā CAF paziņojumus par vērtēšanu starptautiskajā arbitražā, tai būtu pamats pieteikt jaunu prasījumu šajā strīdā. To, ka CAF var prasīt aizliegt izmantot viņu skices un piedzīt zaudējumus, DB norādīja vairāki zvērēnāti advokāti. Turklāt, ņemot vērā CAF sūdzību IUB, pastāv iespēja, ka rezultātā var nākties sludināt jaunu konkursu. Tas ir gadījumā, ja pēc sūdzības izskatīšanas mēneša laikā IUB secina, ka pretenzijas ir pamatotas.